Athos commençait déjà à préoccuper les Athonites. On sait par la *Diègèsis mérikè* quelle importance ce problème prit avant la fin du XIe siècle; voir Acte nº 10, notes.

L. 93 : ἐτυπώθη ἄνωθεν. L'adverbe ne renvoie pas à un passage antérieur du présent acte, mais au typikon de Tzimiskès, cf. Acte nº 7, l. 137-138.

L. 117 : ἀνταλλαγωγή. Nous avons gardé cette forme, que l'on retrouve dans un acte de 982 (inédit d'Iviron) et de 1018 (*Actes Lavra*[2], nº 24, l. 29, 33, 35, 36, 37).

L. 162 : μὴ ἐξέστω - συμπαραλαμβάνειν. Peu à peu l'habitude s'instaura que le prôtos fût secondé par les higoumènes des établissements voisins des monastères en conflit; ils connaissaient les données du litige mieux que les autres higoumènes et pouvaient avoir un intérêt particulier à suivre l'évolution de l'affaire.

Acte inséré : Ordonnance de l'empereur Constantin IX Monomaque (γραφή, l. 20, 35; ἐπιταγή, l. 36; πρόσταξις, l. 37, 172 ; cf. κελεύει, l. 27) qui enjoint au moine Kosmas Tzintziloukès de se rendre à l'Athos et de rédiger un document qui complète l'ancien typikon : l. 21-34; DÖLGER, *Regesten*, nº 874.

Actes mentionnés : 1) Requête, peut-être écrite, des moines athonites (ἐδέοντο, ἐδεήθησαν, l. 16, 22; αἴτησις, l. 18; cf. καταθύμιον, l. 40) pour demander à l'empereur d'intervenir et de faire cesser les désordres : perdue. 2) Le typikon du Mont Athos établi sous le règne de Jean Tzimiskès (τυπικόν, l. 22, 28, 56, 107, 179; χρυσόβουλλον τυπικόν, l. 43, 145; παλαιὸν τυπικόν, l. 103, 113, 143) = Acte nº 7. 3) Des typika (l. 23, 45, 78) de divers couvents; voir notes. 4) Divers chrysoboullia (l. 22, 24, 28, 43; διατάξεις βασιλέων , l. 32; βασιλικαὶ διατάξεις, l. 78) qui accordaient des privilèges aux Athonites. 5) Acte d'un juge (l. 30 : τῆς τοῦ κριτοῦ πράξεως) : perdu; cf. Ire Partie, p. 103. 6) Un « ἔγγραφον καὶ ἐνυπόγραφον τυπικόν » de l'époque de Basile II (l. 56-57) qui interdisait aux monastères athonites la possession de grands bateaux : perdu; cf. DÖLGER, *Regesten*, nº 821; voir notes. 7) Divers chrysoboulla sigillia (l. 76) qui permettaient à quelques couvents athonites (dont Lavra, cf. *Actes Lavra*[2], nº 55) de posséder de grands bateaux, permission assortie d'une exemption de charges : perdus. 8) Acte du prôtos et des higoumènes (ἔγγραφος ἀρέσκεια, l. 77) donnant à Vatopédi le droit de posséder un bateau de fort tonnage : perdu. 9) Ordonnance de l'empereur Jean Tzimiskès (ἐπιταγή, l. 178-179) : voir nº 7, actes mentionnés 2.

+ Τὸ ἴσον τοῦ γεγονότο(ς) τυπ(ικοῦ) ἐν τῷ Ἁγ(ίῳ) Ὄρει π(αρὰ) Κοσμᾶ (μον)αχ(οῦ) του Τζι-||2τζιλού(κη), προστά(ξει) τοῦ ἀοιδίμου βα(σιλέως) κῦρ Κωνσταντ(ί)ν(ου) τοῦ Μονομάχ(ου) +++
||3 + Ἀνακτορικῆς τῷ ὄντι καὶ θεί(ας) (καὶ) βασιλικωτ(ά)τ(ης) φρενὸ(ς) τὸ μὴ μόνον πολιτ(ικῶν) πραγμάτ(ων) ἐπιμέλειαν ἀκριβῆ ποιεῖσθ(αι) (καὶ) στρατοῦ ||4 φροντίζ(ειν) καὶ ἔθνη τροποῦσθ(αι) πολέμια (καὶ) ἐχθροὺς καταδουλοῦσθ(αι) (καὶ) πόλ(εις) πολυαν(θρώπ)ους ὑπὸ τ(ὴν) οἰκείαν ἄγειν χεῖρα, ἀλλὰ ||5 (καὶ) τὸ θείων ἐξαιρέτ(ως) θεσμῶν καὶ ἱερῶν κανόν(ων) ἀντέχεσθ(αι), (καὶ) τῶν τῷ Θ(ε)ῷ ἀνακειμ(έν)(ων) καὶ κόσμον φυγόντων καὶ ἐν ὄρεσι ||6 διαιτωμέν(ων) καὶ μόνου ἐχομέν(ων) Θ(εο)ῦ ἀρετῆς τὲ ἐπιμελομέν(ων) καὶ μηδὲν ταύτ(ης) πλέ(ον) εἰδότ(ων) πολλὴν ποιεῖσθ(αι) τ(ὴν) πρόνοιαν, ὡς ||7 μὴ μόνον ἐπηρειῶν (καὶ) ἄλλης πάσ(ης) κακώσε(ως) ἀνωτέρους αὐτοὺς συντηρ(εῖν) (καὶ) φιλοτιμί(αις) ἀμείβεσθ(αι) βασιλ(ικαῖς) ὡς ἀληθ(ῶς) ||8 (καὶ) πλουσί(αις), ἀλλὰ καὶ τ(ὰς)

L. 3 μὴ : οὐ C lacune A || l. 6-7 ὡς μὴ : πασαν οὐ C lacune A.

τούτων παρατροπ(ὰς) τ(ὰς) ἐκ σατανικοῦ φθόνου ἅτε ἀν(θρώπ)οις ἐπισυμβαινούσ(ας) ἐπανορθοῦσθαι ||9 (καὶ) τὸν σάλον τούτων ἱστᾶν (καὶ) τὰ διερρωγότα συνάπτ(ειν) (καὶ) πρὸ(ς) εἰρήν(ην) (καὶ) ὁμόνοιαν ἄγειν τὸν ἐξαίρετον τοῦ Κ(υρίο)υ λα(ὸν) (καὶ) περιούσιον, οἷα ||10 δὴ (καὶ) ἐπὶ τοῦ φιλοχρίστου (καὶ) εὐσεβεστάτου βα(σιλέως) ἡμῶν κῦρ Κωνσταντ(ί)ν(ου) τοῦ Μονομάχου ἔξεστι κατιδ(εῖν). Οἱ γὰρ (μον)αχ(οὶ) τοῦ περιωνύμ(ου) ||11 ὄρους τοῦ Ἄθω τ(ῶν) ἄλλων μᾶλλ(ον) σφοδρότερ(ον) κ(α)τὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ (καὶ) πολεμίου ἄνωθεν τοῦ ἀν(θρωπ)είου γένους τ(ὴν) παρά-||12ταξ(ιν) ἀεὶ ποιούμενοι, οὐδ' αὐτὸν ἔσχον ἀμελοῦντα ἢ κατολιγωροῦντα τοῦ ἀντιπολεμ(εῖν) τούτ(οις) (καὶ) ἀντιμάχεσθ(αι) · (καὶ) γὰρ ῥα-||13θυμήσασι (καὶ) ἀπονυστάξασιν ἐν τῷ καλῷ τούτ(ων) σπόρῳ τ(ῆς) τε εἰρήν(ης) (καὶ) ἀγάπ(ης) (καὶ) ὁμονοίας, τὰ τ(ῆς) μάχ(ης) καὶ ἔριδο(ς) (καὶ) ||14 διχοστασί(ας) λανθανόντ(ως) ἐπέσπειρε ζιζάνια. Ἐπὶ πολὺ δὲ τοῦ τοιούτου προβάντο(ς) κακοῦ, τῇ βασιλ(ικῇ) προσῆλθον ||15 οὗτοι μεγαλειό-τ(η)τ(ι) ἐξαιτούμενοι τῶν ἐπηρτημένων κακῶν (καὶ) τοῦ ἐξ αὐτῶν τικτομένου ψυχικοῦ κινδύνου δι' αὐτ(ῆς) λύσ(ιν) ||16 εὑρ(εῖν) · τοῦτο δὲ γενέσθ(αι) ἐδέοντο δι' ἀποστολ(ῆς) τινὸ(ς) (μον)αχ(οῦ) τῶν πεῖραν ἐχόντ(ων) βίου μοναδικοῦ (καὶ) θείων θεσμῶν (καὶ) διορθώσε(ως) (καὶ) ||17 θεραπεί(ας) τῶν ἐπισυμβαινόντ(ων) ἐκ τ(ῶν) τοῦ πονηροῦ σκανδάλ(ων). Ὁ δὲ ῥηθ(εὶς) φιλόχριστο(ς) ἄναξ (καὶ) ἐδέξατο τούτους, ||18 καὶ εὐμενῶς εἶδε κ(αὶ) ἠκροάσατο τῶν λεγομ(έν)(ων), (καὶ) προσήκατο τὴν αὐτ(ῶν) αἴτησ(ιν), (καὶ) ἀποστεῖλαι οἷον αὐτοὶ ἐπεζήτουν ὑπεσχε-||19το μοναχ(όν), ὡς ἂν διόρθωσ(ιν) δι' αὐτοῦ τὰ μὴ καλ(ῶς) γενόμενα δέξωνται, (καὶ) κ(α)τάστα(σ)(ις) τῷ Ὄρει (καὶ) ὁμόνοια ἀληθ(ὴς) τοῖς ἐν αὐτῷ ἀσκου-||20μένοις (μον)αχ(οῖς) ἐπιβραβευθῇ. Διά τοι τοῦτο καὶ σεβαστὴν καὶ τιμίαν τ(ῆς) αὐτοῦ βα(σιλείας) γραφὴν πρὸ(ς) τοὺς εὐτελ(εῖς) ἡμ(ᾶς) ἐξα-||21πέστειλεν αὐτ(αῖς) λέξεσι διαλαμβάνουσαν τάδε. « Οἱ (μον)αχ(οὶ) τ(ῆς) μον(ῆς) τοῦ Ἁγ(ίου) Ὄρους πρὸ καιροῦ τινὸ(ς) εἰσελθόντες ||22 εἰς τ(ὴν) βα(σιλείαν) μου ἐδεήθησαν ὡς παρὰ τ(ὴν) δύναμ(ιν) τοῦ τυπικοῦ αὐτ(ῶν) (καὶ) τῶν ἐναποκει-μέν(ων) ἐν τῷ Ὄρει χρυσοβουλλ(ίων) καθέλκοντ(αι) ||23 εἰς κοσμικὰ δικαστήρ(ια), (καὶ) τῇ δυναστείᾳ τούτ(ων) προχειρίζοντ(αι) (καὶ) ἡγούμενοι (καὶ) τἆλλα πάντα γίνοντ(αι), ἡ δὲ τ(ῶν) τυπ(ικῶν) δύναμ(ις) ||24 (καὶ) αἱ τ(ῶν) χρυσοβουλλ(ίων) διατάξ(εις) ἐν γράμμασι μόν(οις) κεῖνται · (καὶ) ἐπεὶ (καὶ) νῦν ἀνεφύησαν τινὰ ζητήματα μέσον αὐτῶν ||25 περί τε τοῦ ἡγουμένου (καὶ) περί τινων ψυχικῶν αἰτιαμάτ(ων), δεῖν ἔκρινεν ἡ βα(σιλεία) μ(ου) τὴν τομ(ὴν) τῶν ὑποθέ(σε)(ων) ἐμπιστεῦσαι ||26 ἀνδρὶ κ(α)τὰ Θ(εὸ)ν βιοῦντι καὶ τ(ῆς) διορθώσε(ως) τῶν ψυχικ(ῶν) παθ(ῶν) πεῖραν ἔχοντι, ἵνα μὴ τὸ ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ πρὸς ἄλληλα ||27 στασιάζον ἐπὶ πολὺ διαμένοι, κρείττων δὲ σοῦ οὐδ(εὶς) ἔσται ὁ μεταχειρισόμενο(ς) τὰ πράγματα. Διὰ ταῦτα κελεύει σοι ||28 ἵνα κόπον ἔμμισθον ὑπομείν(ῃς), (καὶ) ἀπέλθ(ῃς) ἐκεῖσε καὶ ζητήσ(ῃς) τὸ τυπ(ικὸν) (καὶ) τ(ὴν) τῶν χρυσοβουλλί(ων) διάταξ(ιν), ἔτι δὲ (καὶ) ||29 τὰ κινούμενα πάντα παρ' αὐτῶν ἐρευνήσ(ῃς) (καὶ) τὴν θεραπεί(αν) πρόσφορον εἰσενέγκ(ῃς), ἐν μηδενὶ προσιστα-μέν(ης) σοι ||30 τ(ῆς) τοῦ κριτοῦ πράξε(ως), δηλώσ(ῃς) δὲ κ(α)τὰ λεπτὸν (καὶ) τὰ παρὰ τ(ῆς) εὐλαβεί(ας) σου διοικηθέντ(α), ἵνα (καὶ) ἡ βα(σιλεία) μ(ου) διάγνωσ(ιν) ἔχουσα ἔκτοτε ||31 τοὺς ἴσως ἀντιλέγ(ειν) ἐθέλοντ(ας) ἀποκρούηται · οὐδὲν γὰρ ἡ βα(σιλεία) μ(ου) νεώτ(ε)ρ(ον) καινισθῆναι βούλετ(αι) ἐπὶ τῷ ἁγ(ίῳ) τούτῳ ὄρει, ||32 ἀλλὰ τοὺς παλαιοὺς θεσμούς τε καὶ τύπους φυλαχθῆναι (καὶ) κ(α)τὰ τ(ὰς) διατάξ(εις) τῶν μακαριστῶν βασιλ(έων) τὰ πάντα ||33 γενέσθ(αι), (καὶ) τὰ περὶ ψυχικῶν δὲ ἅπαντα αἰτιάματα σὺν ἀκριβείᾳ λυθῆναι τῇ σῃ ἐπιστασίᾳ καὶ δοκιμασίᾳ, ἀλ-||34λὰ καὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ (πρώτου) κ(α)τὰ τὸν παλαιὸν τύπον γενέσθ(αι) (καὶ) ἀποσταλῆναι εἰς τ(ὴν) βασιλ(είαν) μου ». Ταῦτα ||35 τοίνυν

L. 8 σατανικοῦ BC : δαιμονικοῦ D τοῦ AE || ἐπανορθοῦσθαι : -σται C lacune A. || l. 10 δὴ : δὲ C lacune A || κατιδεῖν : κατανοεῖν D || l. 12 ἀεὶ : om. DE || l. 15 φανερῶς après ψυχικοῦ aj. D || l. 17 τούτους : αὐτοὺς D || l. 24 μέσον : ἀνὰ μέσον AE || l. 29 σοι : σου C || l. 31 τούτῳ : om. C || l. 33 δὲ BD : δὴ A δεὶ C effacé E.

τῆς βασιλ(ικῆς) (καὶ) θείας κελευούσ(ης) γραφῆς, παραγενόμενο(ς) ἐγὼ Κοσμ(ᾶς) ἐλάχιστο(ς) (μον)α-
χ(ὸς) ὁ Τζιντζι-||[36]λούκης ἐν τῷ ἁγ(ίῳ) τούτῳ ὄρει, ἅτε θεοφιλοῦς τ(ῆς) ἐπιταγ(ῆς) οὔσ(ης), καὶ
εὐλόγου κ(αὶ) δικαί(ας) τ(ῆς) βασιλ(ικῆς) ||[37] (καὶ) θείας προστάξε(ως), συνεκαλεσάμην ἅπαντ(ας)
τοὺς ἐν τῷ τοιούτῳ ὄρει ὑπάρχοντ(ας) εὐλαβεστάτους (μον)αχ(οὺς) (καὶ) ||[38] καθηγουμένους, τῶν
ὀγδοήκοντα καὶ ρ′ πλέον ὑπάρχοντας, τοῦ παραγενέσθ(αι) πρὸ(ς) ἡμ(ᾶς) ἐν τῇ τῶν Καρε(ῶν) λαύρα
||[39] ὡς ἔθο(ς) · οἳ καὶ συνηθροίσθησαν ἅμα τῷ μηνυθῆν(αι) ἅπαντες, καὶ πολλὰ μὲν τῷ Θ(ε)ῷ ηὐχαρί-
στησαν, οὐκ ὀλίγα δὲ (καὶ) ||[40] τοῦ κραταιοῦ ὑπερηύξαντο, ὅτι περ τὸ τούτ(οις) καταθύμιον εἰς πέρ(ας)
ἤγαγε (καὶ) ὃ λόγῳ ὑπέσχετο ἐπὶ τῶν ἔργ(ων) ἐκπε-||[41]πλήρω(κε). Συγκαθεσθέντες οὖν ἡμ(εῖς) τοῖς
ῥηθεῖσι καθηγουμ(έν)(οις) (καὶ) τῷ (πρώτῳ) τοῦ Ὄρους (καὶ) τ(ῶν) μεταξὺ ἀμφοτέρ(ων) κινουμ(έν)(ων)
||[42] ἀκροασάμ(εν)οι, εὕρομεν μηδὲν ἄλλο ἢ ἐπήρειαν δαιμόν(ων) ὑπάρχοντα τὰ παρ᾽ αὐτ(ῶν) προτεινόμενα
(καὶ) ἔρ(ιν) ἀλό-||[43]γιστον. Ἐπιζητησάντων δὲ ἡμῶν τὸ τοῦ Ὄρους χρυσόβουλλον τυπι(κὸν) (καὶ) τὰ
παρὰ τ(ῶν) μακαριστ(ῶν) βα(σιλέων) γενόμ(εν)α χρυσοβούλλια, ||[44] ἠνέχθησαν ἅπαντα καὶ εἰς ἐπήκοον
πάντ(ων) ὑπανεγνώθησαν · ἠρωτήσαμεν δὲ (καὶ) τίνες οἱ τύποι οὓς διορθωθῆν(αι) τ(ῆς) β(ασιλικῆς)
I ||[45] ἐδέοντο μεγαλειότ(η)τ(ος). (Καὶ) πρό γε πάντ(ων) ἔφησαν τ(ὴν) ἐν τοῖς τυπι(κοῖς) αὐτ(ῶν)
ἐναποκειμ(έν)(ην) ἀσφάλ(ειαν), ἤγουν τὸ μὴ εὐνούχους ἢ ἀ-||[46]γενείους ἐν τῷ Ὄρει δέχεσθ(αι) ἢ
ἀποκείρ(ειν) ἢ ἐν ἀγρῷ ἢ ἐν μοναστηρ(ίῳ) κατέχ(ειν) τούτους, καταφρονηθῆν(αι) παρά τινων (καὶ)
δεῖσθαι ||[47] πάντ(ως) τὸ τοσοῦτον κακὸν διορθώσε(ως). Εὐθὺς οὖν εἰς ἐκδίκησ(ιν) τούτου ὁρμηθέντες
αὐτοὶ (καὶ) διόρθωσ(ιν) τοῦ προσήκοντο(ς), ||[48] εὕρομεν ἅπαντ(ας) ἀπό τε μεγάλ(ων) ἕως μικρ(ῶν)
εὐπειθήσαντ(ας) (καὶ) σὺν προθυμίᾳ πάσῃ ὑποσχομένους τοῦ Ὄρους ἅπαντα ||[49] τὰ τοιαῦτα ἀπελάσαι
πρόσωπα, ἡ δὲ τούτ(ων) ἐξέωσ(ις) κοινῇ γνώμῃ (καὶ) θελήσει τοῦ τε εὐλαβεστάτου (μον)αχ(οῦ) (καὶ)
(πρώτου) Θεοφυ(λά)κτ(ου), ||[50] (καὶ) Νεοφύτου τοῦ εὐλαβεστάτου (μον)αχ(οῦ) κ(αὶ) τ(ῆς) μεγ(ά)λ(ης)
Λαύρ(ας) καθηγουμένου, (καὶ) Ἀθανα(σίου) τοῦ εὐλαβεστάτου (μον)αχ(οῦ) καὶ τ(ῆς) ||[51] τοῦ Βατο-
πεδ(ίου) καθηγουμένου μο(νῆς), (καὶ) Γεωργ(ίου) τοῦ εὐλαβεστάτ(ου) (μον)αχ(οῦ) (καὶ) τ(ῆς) τῶν
Ἰβήρων καθηγουμένου μο(νῆς), καὶ ἡμ(ῶν) ||[52] αὐτῶν κρίσει καὶ δοκιμασίᾳ ἐπιτέτραπται γενέσθ(αι)
παρά τε τῶν εὐλαβεστάτ(ων) (μον)αχ(ῶν), καθηγουμένων (καὶ) ἐπιτηρητ(ῶν) ||[53] τοῦ Ὄρους καὶ
II τῶν συναποσταλέντων τούτοις γερόντ(ων). Δεύτερον οὖν ἐπὶ τούτῳ κεφάλαιον ἐκίνουν ||[54] ὡς
ὅτι, πλοῖα τινὲς τῶν (μον)αχ(ῶν) καὶ ἡγουμένων κ(α)τεσκευακότες, οἶνον καί /τ(ι)ν(α)/ ἕτερα εἴδη
ἐξωνούμενοι, εἴς τε τ(ὴν) βασι-||[55]λεύουσαν καὶ ἑτέρας πόλ(εις) ἀπέρχοντ(αι) καὶ ἐμπορικ(ῶς) ταῦτα
διάπιπράσκουσι · ζητήσαντες οὖν καὶ περὶ τούτου, ||[56] εἴ γε τετύπωται τούτοις παρά τινο(ς) μετὰ
τ(ὴν) τοῦ τυπ(ικοῦ) διάταξ(ιν) πλοῖα κεκτῆσθ(αι), εὕρομεν ἔγγραφον καὶ ἐνυπό-||[57]γρα(φον) τυπι(κὸν)
ἐπὶ τοῦ μακαρίτου βασιλ(έως) κῦρ Βασιλείου κοινῇ γνώμῃ τοῦ τε τηνικαῦτα πρώτου καὶ πάντ(ων)
τῶν ἐν ||[58] τῷ Ὄρει προσκαθημένων (μον)αχ(ῶν) γεγενημέν(ον), οὐ μόνον οὐκ ἐπιτρέπον ἀλλὰ καὶ
κωλύον μᾶλλον τὸν τοιοῦ-||[59]τον καπηλικὸν πορισμόν, (καὶ) ἀπέλασ(ιν) τὴν ἐκ τοῦ Ὄρους τελείαν
τιθέμενον τὸ ἐπιτίμιον τοῖς τοιοῦ-||[60]τόν τι κατατολμῶσι διαπράττεσθ(αι), κεκτῆσθ(αι) δὲ συγχωροῦν
πλοιάρια μικρὰ καὶ μέχρι Θεσ(σαλονίκης) καὶ τῶν ||[61] ταύτ(ης) ἔνδον πολιχνί(ων) τὸν περιττεύοντα
οἶν(ον) τ(οῖς) (μον)αχ(οῖς) ἀπεμπολ(εῖν) παρεγγυώμενον, εἴ γε μὴ πλοῖα ἔξωθ(εν) παραγένοιν-||[62]το,
μὴ μέντοι ἐξ ἄλλ(ων) ὠνεῖσθ(αι) (καὶ) εἰς ἑτέρους πωλ(εῖν), ὅπερ φιλαργυρί(ας) καὶ αἰσχροκερδεί(ας)
ἐστ(ὶν) ἴδιον. Ἠβουλήθημεν οὖν ||[63] (καὶ) αὐτοὶ ἀναγκάσαι τούτους τῷ αὐτῷ στοιχῆσαι κανόνι,
ἀλλ᾽ ἔδοξεν ἅπασι τὸ πρᾶγμα βαρὺ λίαν (καὶ) ἐπαχθές · διεβεβαιώσαντο ||[64] γὰρ ὡς, εἰ μὴ πλοῖα

L. 35-36 Τζιντζιλούκης : Τζιντζιλούκις C || l. 40 après κραταιοῦ suppl. βασιλέως || l. 44 ἠρωτήσαμεν ACDE : ἠρωτήθησαν B || l. 48 ἀπό τε : ἐκ τε τῶν D || ἕως : ἕως καὶ τῶν D || l. 50 καὶ[2] : om. C || l. 50-51 καὶ Ἀθανασίου – μονῆς[1] après καὶ Γεωργίου – μονῆς[2] transp. C || l. 63 διεβεβαιώσαντο ACDE : διεβεβαιοῦντο B.

κέκτηνται εἰς μετακομιδὴν τ(ῶν) τ(ῆς) μο(νῆς) αὐτ(ῶν) χρειῶν (καὶ) διάπρασ(ιν) τ(ῶν) ὀπωρ(ῶν)
(καὶ) τοῦ περιττεύοντο(ς) τισ(ὶν) οἴνου, ||[65] μηδὲ μί(αν) ἡμέραν ἐν τῷ Ὄρει προσμεῖν(αι) δύνασθ(αι).
Πολλ(ῆς) οὖν περὶ τούτου ζητήσε(ως) γενομ(έν)(ης), συνηρέσθησαν ἅπαντες ἵνα κέκτητ(αι) ||[66] τὰ
μοναστήρ(ια) πλοιάρ(ια) μικρά, χωρήσε(ως) ὑπάρχοντα σ′ ἢ (καὶ) τ′ μοδ(ίων), εἰς χρεῖαν μόν(ην)
(καὶ) ὑπηρε(σίαν) ἐξαρκοῦντα αὐτ(ῶν), ἀπέρχοντ(αι) δὲ μέχρι ||[67] Θεσ(σαλονίκης) καὶ Αἴνου κ(αὶ) τὰ
περιττεύοντα τούτοις διδόντες οἱ (μον)αχ(οὶ) ἀντιλαμβάνωσι τὰ ἐνδέοντα, μὴ ἐξεῖν(αι) δέ τινι τού-||[68]των
κ(α)τὰ τὰς ἀξίους ἡμέρ(ας) τ(ῆς) ἁγ(ίας) κ(αὶ) μεγ(ά)λ(ης) τεσσαρακ(ο)στ(ῆς) προόδους ποι(εῖν)
(καὶ) ἔξω τοῦ Ὄρους μετὰ πλοί(ων) ἐξέρχεσθ(αι), ἀλλὰ προσμέν(ειν) ||[69] τοῖς οἰκείοις μοναστηρ(ίοις)
(καὶ) ἀπερισπάστ(ως) Θ(ε)ῷ τὲ προσανέχ(ειν) καὶ ἑαυτοῖς · μήτε δὲ ἐκ τοῦ Ὄρους μήτε ἔξωθεν
εἴδη τινὰ ἐξω-||[70][νεῖσθ]αι, σῖτον φημὶ ἢ κριθ(ὴν) ἢ οἶνον ἢ ἔλαι(ον) ἢ ἕτερόν τι τὸ οἱονοῦν, (καὶ)
ἐμπορικ(ῶς) ἀλλαχόσε ὡς οἱ βιωτικοὶ πραγ-||[71]ματεύεσθ(αι) · ὃ δὴ (καὶ) γέγονεν οἰκονομικ(ῶς) κ(αὶ)
τετύπωτ(αι), ἀσφαλιζομένων δηλαδὴ τῶν τὰ τοιαῦτα κτήσασθ(αι) μελλόντ(ων) ||[72] πλοῖα πρός τε τὸν
(πρῶτον) τοῦ Ὄρους (καὶ) τὸ κοιν(ὸν) ὡς, εἴ γε τοῦ παρόντο(ς) τύπου καταφρονήσουσιν, ἵνα πιπράσκων-
ται ||[73] τὰ τούτ(ων) πλοῖα παρά τε τοῦ πρώτου (καὶ) τοῦ κοινοῦ καὶ τὸ τούτ(ων) τίμημα δίδοται τῷ
τοῦ Ὄρους οἰκονόμῳ, ὡς ἂν ||[74] εἰς κοιν(ὰς) χρεί(ας) ἐξοδιάζηται, μηκέτι δὲ συγχωρεῖσθαι τὸν τοῦτο
κ(α)ταπραξάμενον ἕτερον πλοῖ(ον) κτᾶσθ(αι) ἢ τοῦ Ὄρους ἐξέρχεσθ(αι), ||[75] ἵνα (καὶ) οἱ λοιποί,
ἀποστολικ(ῶς) φάναι, φόβον ἔξουσι · τὰ δὲ μεγάλ(α) πλοῖα κέκριται παρασταλῆν(αι) τέλεον, ἐκτὸ(ς)
τῶν φι-||[76]λοτιμηθέντ(ων) ἔχ(ειν) ταῦτα διὰ χρυσοβούλλ(ων) σιγιλλί(ων) τ(ῶν) μακαριστ(ῶν) βα(σιλέων)
ἡμ(ῶν), (καὶ) τ(ῆς) τοῦ Βατοπεδ(ίου) μο(νῆς) οἷα (καὶ) ταύτ(ης) ἔκπαλαι ||[77] τυπωθείσ(ης) πλοῖ(ον)
κεκτῆσθ(αι) δι᾽ ἐγγρά(φου) ἀρεσκεί(ας) καὶ θελήσε(ως) τοῦ τηνικ(αῦ)τ(α) (πρώτου) (καὶ) τ(ῶν)
III λοιπ(ῶν) τοῦ Ὄρους καθηγουμένων. ||[78] Τρίτον δὲ προετείνοντο κεφάλαιον λέγοντες ὅτι πάντ(ων)
τῶν τυπικῶν κ(αὶ) τῶν βασιλ(ικῶν) διατάξε(ων) προσταττόντ(ων) ||[79] ἐπίσ(ης) μηδόλως ἐξεῖν(αι)
τινὰ τ(ῶν) (μον)αχ(ῶν) κτήνη ἢ ζεύγη βοεικὰ κεκτῆσθ(αι), μήτε μὴν ἀπὸ ξέν(ης) χάρ(ιν) νομ(ῆς) εἰς
τὸ Ὄρο(ς) ||[80] εἰσέρχεσθ(αι), εἰ μή τοι κ(α)τὰ θέλησ(ιν) τ(ῶν) (μον)αχ(ῶν) τοῦτο γένητ(αι), τὰ νῦν
πολλὰ τ(ῶν) μοναστηρ(ίων) ἐκτήσαντο πρόβατα κ(αὶ) αἶγ(ας), ἡ δὲ ||[81] Λαύρα τ[οῦ] κῦρ Ἀθανα(σίου)
(καὶ) βόας. Συνιδόντες οὖν καὶ ἡμ(εῖς) ὡς εὐλόγως περὶ τούτου κινοῦσι (καὶ) καλῶς, πᾶσιν ἐ-||[82]θέμ(ε)θα
σπουδὴν (καὶ) ἀποκτήσασθ(αι) ταῦτα πάντ(ας) οἷς ἀθέσμ(ως) ἡ τούτ(ων) προσεγένετο κτῆσ(ις).
Καὶ δὴ οἱ μὲν ἄλλοι ἅπαντες ||[83] σὺν προθυμίᾳ τὴν τούτων ἀπόκτησ(ιν) κ(α)τεδέξαντο, ὁ δὲ εὐλαβέστα-
το(ς) (μον)αχ(ὸς) Νεόφυτο(ς) διετείνετο ὡς ἀδύνατ(όν) ἐστι τού-||[84]των ἄνευ τὸ πολὺ πλῆθο(ς) τῶν
τῇ κ(α)τ᾽ αὐτ(ὸν) λαύρᾳ (μον)αχ(ῶν) (καὶ) ἀδυνάτ(ων) γερόντ(ων) διοικεῖσθ(αι) · προεβάλλετο δὲ
εἰς εὔ-||[85]λογον δῆθεν μὴ παρ᾽ αὐτοῦ τὴν τούτ(ων) γενέσθ(αι) εἰς τὸ Ὄρο(ς) εἰσαγωγ(ήν), ἀλλὰ πρὸ
ν′ ἤδη χρόν(ων) ὑπὸ τῶν πρὸ αὐτοῦ ἡγουμε-||[86]νευσάντ(ων), κ(α)ταδέξασθ(αι) δὲ τὸ γεγονὸ(ς) κ(αὶ)
τοὺς τοῦ Ὄρους καθηγουμένους. Ἡμῶν δὲ κ(αὶ) αὖθ(ις) ἰσχυρ(ῶς) ἐνισταμ(έν)(ων) τ(ὴν) μὲν τ(ῶν)
||[87] προβάτ(ων) ἐξέωσ(ιν) κατεδέξατο, ἀγελαί(ας) δὲ βοῦς κεκτῆσθ(αι) ἐν τόπῳ ἰδιάζοντι κ(αὶ)
ἀπῳκισμ(έν)ῳ εἰς παραμυθίαν τ(ῶν) ||[88] ἀσθεν(ῶν) κ(αὶ) ταλαιπώρ(ων) γερόντ(ων) ᾐτεῖτο · κ(α)τέ-
νευσαν οὖν εἰς τοῦτο κ(αὶ) οἱ τοῦ Ὄρους καθηγούμενοι ἅπαντες (καὶ) ὁ αὐτ(ῶν) (πρῶτος) ὁ ||[89] πολλάκ(ις)
ῥηθ(εὶς) εὐλαβέστατο(ς) (μον)αχ(ὸς) Θεοφύ(λα)κτ(ος), ἐφάνησαν δὲ καὶ ἡμ(ᾶς) περὶ τούτου δυσω-
ποῦντες. (Καὶ) δὴ εἰδότες (καὶ) αὐτοὶ ||[90] ὡς ἀδύνατ(όν) ἐστιν ἑπτακοσίους (μον)αχ(οὺς) ἐκ μόνου

L. 65 ἐν : om. B || l. 68 ἀξίους B : om. D ἁγίας καὶ σεβασμίους AE lacune C || ἔξω : ἀπὸ C || l. 72 τύπου : τυπικοῦ C om. E || l. 75 ἵνα – ἔξουσι : I Tim. 5, 20 || l. 76 ταῦτα : τὰ τοιαῦτα D || l. 79 τῶν μοναχῶν : om. D || l. 80 τοι AE : τι BCD || l. 82 καὶ[1] : om. CD || l. 83 ὁ δὲ : ἀλλὰ ὁ C || ὡς : om. D || ἐστι : εἶναι D || l. 84 εἰς ABE : ὡς CD || l. 85 εἰς BE : πρὸς ACD || l. 88 οὖν : om. B || αὐτῶν BD : τούτων C ἁγιώτατος AE.

ἰχθύο(ς) διατρέφεσθ(αι), ᾠκονομήσαμεν τῇ /τε/ αἰτήσει τοῦ καθηγουμένου εἶξαι (καὶ) ||[91] τῇ τῶν
γερόντ(ων) κ(αὶ) καθηγουμέν(ων) τοῦ Ὄρους συγκατανεῦσαι ἀρεσκείᾳ · (καὶ) τετύπωτ(αι) μήκοθεν
πάντ(ων) τῶν μοναστηρ(ίων) ||[92] ὑπάρχ(ειν) τ(ὰς) ῥηθείσ(ας) βοῦς ὡς ἀπὸ μιλί(ων) ιβ', (καὶ) παρὰ
IV (μον)αχ(ῶν) αὐτ(ὰς) νέμεσθ(αι), (καὶ) μὴ τὸ σύνολ(ον) τ(οῖς) μοναστηρ(ίοις) πλησιά-||[93]ζ(ειν). Ἐπεὶ
δὲ καὶ ζεῦγο(ς) ἓν ἐτυπώθη ἄνωθεν κεκτῆσθ(αι) τ(ὴν) Λαύραν τοῦ κῦρ Ἀθανα(σίου) εἰς ὑπηρεσίαν
τ(ῆς) ζύμ(ης) τοῦ ἄρτου ||[94] τ(ῶν) ἀδε(λφῶν), τὰ νῦν δὲ εἰς ἑπτακο(σίους) ἀπὸ ρ' ηὐξήθησαν, ἤρεσεν
ἅπασ(ιν) τοῖς ἐν τῷ Ὄρει (μον)αχ(οῖς) καὶ ἕτερα τρία ζεύγη ||[95] προστεθῆναι τῷ ἑνί · (καὶ) τῇ πάντων
ἀρεσκείᾳ (καὶ) αὐτοὶ συναινέσαντες τυποῦμεν κεκτῆσθ(αι) μὲν τὰ τοιαῦτα ζεύγη ||[96] εἰς ὑπηρεσίαν
τ(ῆς) τ(ῶν) ἀδε(λφῶν) ζύμ(ης) ὡς εἴρη(ται), μὴ μέντοι δὲ τὸ σύνολον μετὰ τ(ῶν) τοιούτ(ων) ἀροτριᾶν
ἢ σπόρον τινὰ τῇ γῇ ||[97] καταβάλλεσθ(αι) · ᾠκονομήθη δὲ καὶ εἰς τὴν τοῦ Βατοπεδ(ίου) μο(νήν), διὰ
τὸ πολυάν(θρωπ)ον (καὶ) αὐτὴν ὑπάρχ(ειν), ἓν ζεῦγο(ς) εἶν(αι) ||[98] εἰς ὑπηρεσίαν τ(ῆς) ζύμ(ης) τοῦ
ἄρτου τῶν ἀδελφῶν, ὡς ἀρεσθέντων δὴ κ(αὶ) ἐν τούτῳ τοῦ τε πρώτου κ(αὶ) τῶν λοιπῶν ἁ-||[99]πάντ(ων)
V γερόντων. Ἀλλὰ καὶ περὶ πλοίου μεγάλου ᾠκονόμηται παρὰ πάντ(ων) ἵνα κέκτηται ἡ μο(νὴ)
τῶν Ἀμαλ-||[100]φηνῶν διὰ τὸ μὴ ἄλλως ταύτην δύνασθ(αι) συνεστάναι, μὴ μέντοι δὲ εἰς ἐμπορείας
τούτῳ χρῆσθ(αι), ἀλλ' εἰσέρ-||[101]χεσθ(αι) δι' αὐτοῦ εἰς τ(ὴν) βασιλεύουσαν κ(αὶ) εἰσάγειν εἴ τι ἐκ τ(ῆς)
VI κ(α)τ' αὐτοὺς μο(νῆς) βούλοντ(αι) (καὶ) παρὰ τ(ῶν) φιλοχρίστων διακονεῖσθ(αι). ||[102] Ἐπεὶ δὲ καί
τινες περὶ τούτου ἐνήγαγον ὡς ὅτι ξύλον ἐργάσιμον κ(αὶ) σανίδ(ια) (καὶ) δάδ(ας) καὶ πίσσαν ἐξάγουσί
τινες τ(ῶν) (μον)αχ(ῶν) ἀπὸ τοῦ ||[103] Ὄρους διὰ πλοί(ων), καὶ ἀπεμπολοῦσι ταῦτα τοῖς κ(α)τὰ κόσμον,
κεκώλυται δὲ τὸ τοιοῦτ(ον) (καὶ) παρὰ τοῦ παλαιοῦ τυπικοῦ, ἐπι-||[104]σκήπτομεν μὴ δεῖν τινὰ τοῦ
λοιποῦ τὸ τοιοῦτον διαπράττεσθ(αι), ἀλλὰ τοῖς ἔνδον τοῦ Ὄρους ταῦτα ἀπεμπολ(εῖν) εἰς ἰδίαν τῶν
||[105] μοναστηρ(ίων) αὐτῶν χρείαν · εἰ δέ τ(ις) φωραθῇ τοῦτο διαπραξάμενο(ς) ζημιωθήσετ(αι) (καὶ)
VII αὐτ(ὴν) τὴν ναῦν ὃν τρόπον εἰ-||[106]ρήκαμεν ἄνωθεν. Περὶ δὲ τοῦ μὴ δεῖν |(μον)αχ(ὸν) ἀπὸ
μοναστηρ(ίου) ἐξέρχεσθαι (καὶ) ὑφ' ἑτέρ(ων) δέχεσθ(αι) διεξοδικώτ(ε)ρ(ον) ὁ οὐρανο-||[107]φάντωρ
(καὶ) θεῖος Βασίλ(ειος) διετάξατο · ἐκώλυσε δὲ τοῦτο γίνεσθ(αι) (καὶ) τὸ τοῦ Ὄρους τυπικόν, μὴ
ἐξεῖν(αι) διαλαμβάνον ἄνευ ||[108] εἰδήσε(ως) κ(αὶ) θελήσε(ως) τῶν ἡγουμένων δέχεσθ(αι) ἀδελφὸν
ἀπὸ μοναστηρ(ίου) ἐξελθόντα ὑφ' ἑτέρας ἀδελφότ(η)τ(ος), εἰ μή που ||[109] τοῦτ(ον) ὁ τῆς αὐτοῦ μο(νῆς)
VIII προεστῶς παραδῷ ταύτῃ, θελήσει οἰκείᾳ (καὶ) συναινέσει τ(ῆς) ὑπ' αὐτ(ὸν) ἀδελφότ(η)τ(ος). Ἦλθε
δὲ ||[110] εἰς τὰς ἡμετέρ(ας) ἀκοὰς κ(αὶ) τοῦτο, μᾶλλον δὲ ἐπὶ τῶν πραγμάτ(ων) αὐτῶν εὕρομεν, ὡς
κ(α)τατολμῶσι τινὲς τὰς ||[111] διατάξ(εις) τῶν ἀποιχομέν(ων) ἡγουμέν(ων) ἀνατρέπ(ειν) κ(αὶ) ἀκυροῦν
κ(αὶ) ἐν οἷς ἐκεῖνοι διορίζοντ(αι) ἐπιδια-||[112]τάσσεσθ(αι) (καὶ) εἰσάγ(ειν) ἡγουμένους κ(αὶ) ἐξάγ(ειν)
(καὶ) τἆλλα πάντα ἀπερισκέπτως ποιεῖν. Τυποῦμεν οὖν κ(αὶ) περὶ τούτου, ||[113] τῷ παλαιῷ σύνῳδᾶ
ποιοῦντες τυπικῷ, ἵνα βέβαιαι συντηρῶντ(αι) (καὶ) ἀμετακίνητοι τ(ῶν) μεθισταμ(έν)(ων) αἱ διατάξεις,
||[114] (καὶ) κ(α)τὰ τ(ὴν) περίληψιν τῶν ὑπ' ἐκείν(ων) γινομ(έν)(ων) διαθηκ(ῶν) πάντα γίνεσθ(αι) κ(αὶ)
διενεργεῖσθ(αι) · εἰ δέ τινές πειραθεῖεν παρὰ ταῦτα ||[115] τί διαπράξασθ(αι), τὸ μὲν πραχθὲν ὑπ' αὐτῶν
IX μενέτω ἀργὸν (καὶ) ἀνόνητον, αὐτοὶ δὲ τ(οῖς) τῶν κανόνων ἐπιτιμί(οις) ||[116] ὑποκείσθωσαν. Ἔγνω-
σται δὲ τῇ ταπεινώσει ἡμ(ῶν) ὡς κ(αὶ) δωρε(ὰς) τινὲς ἀγρῶν (καὶ) μοναστηρ(ίων) (καὶ) πράσ(εις)
αὐτ(ῶν) (καὶ) ||[117] ἀνταλλαγωγ(ὰς) ποιοῦντες, (καὶ) ἐν ταύταις τὸν τίμιον στ(αυ)ρὸν ἰδιοχείρως
διαχαράττοντες, κ(αὶ) πολλοὺς ἄλλους προσκα-||[118]λούμενοι μάρτυρ(ας) τῶν γεγονότ(ων), (καὶ)

L. 90 τοῦ καθηγουμένου : τῶν καθηγουμένων AE || l. 96 τῇ γῇ : om. D || l. 97 πολυάνθρωπον : λαύραν D || l. 100-101 εἰσέρχεσθαι : ἀπέρχεσθαι D || l. 102-103 ἀπὸ τοῦ Ὄρους : aj. par le scribe (?) dans la marge B om. D || l. 107 διετάξατο : cf. *PG*, 31, col. 1421-1424 || l. 109 δὲ : δὲ καὶ C || l. 112 οὖν : δὲ D || l. 115 τί : om. D || ὑπ' : παρ' D || l. 116 δὲ : om. AE.

τούτ(ων) ὁμοί(ως) ἐκείν(οις) συγκαταπηγνύντ(ων) τὰ ἴδια σίγνα ἰδιοχείρ(ως), εἰς μετά-||[119]μελον
μετὰ ταῦτὰ χωροῦσι (καὶ) τῶν γενομέν(ων) ἀνατροπήν, θρασέ(ως) φεῦ (καὶ) τολμηρ(ῶς) τοῦ τοσούτου
καταφρονοῦντες ||[120] πράγματο(ς), κἀντεῦθεν πρῶτον μὲν τ(ὴν) χριστιαν(οῖς) ἁρμόζουσαν ἀθετοῦντες
πίστ(ιν), ἔπειτα καὶ τ(ὴν) ἰδίαν κατὰπα-||[121]τοῦντες συνείδησ(ιν). Διά τοι τοῦτο, ἀρεσκείᾳ τοῦ τε
εὐλαβεστάτου (πρώτου) (καὶ) τ(ῶν) λοιπῶν πάντ(ων) καθηγουμέν(ων), τετύπωτ(αι) ||[122] παρ' ἡμ(ῶν)
ἵνα τοῦ λοιποῦ ὁ τοιούτου κατατολμ(ῶν) πράγματο(ς) (καὶ) αὐτ(ῆς) ἐκπίπτει τ(ῆς) ἡγουμενεί(ας),
κ(αὶ) ἕτερο(ς) ἀντ' αὐτοῦ ἐκ τῆς κ(α)τ' αὐτὸν ||[123] μο(νῆς) προχειρίζητ(αι), (καὶ) τὰ παρ' αὐτοῦ
X γεγονότα ἐπὶ τ(ῆς) προτέρ(ας) μένῃ ἀσφαλεί(ας). Περὶ δὲ κοπ(ῆς) ξ[ύλ](ων) ἐνεκάλουν ||[124] τινὲς
τ(ῶν) ἐν τῷ Ὄρει (μον)αχ(ῶν) κωλύεσθ(αι) παρὰ τ(ῶν) δυνατωτέρ(ων) μοναστηρ(ίων) κόπτ(ειν)
εἴς τε χρείαν καύσε(ως) τῶν μαγειρ[εί](ων) [αὐ]τ(ῶν) (καὶ) τῶν ἀρ-||[125]τοποιεί(ων) (καὶ) εἰς χρείαν τῶν
εἰς οἰκοδομ(ὰς) συντεινόντ(ων). Ἐτυπώσαμεν οὖν (καὶ) περὶ τούτου ἵνα τὰ μὲν εἰς χρείαν καύσε(ως)
||[126] ξύλα ὅθεν ἂν βούλωντ(αι) ἀναλαμβάνωντ(αι), τὰ δὲ εἰς οἰκοδομ(ὰς) ἐν μὲν τῷ κοινῷ ὄρει ἀδεῶς
κόπτωσι (καὶ) ἀκω-||[127]λύτ(ως), ἐν δὲ τ(οῖς) τῶν μοναστηρ(ίων) περιορισμοῖς εἰδήσει τῶν ἑκάστ(ης)
μο(νῆς) (μον)αχ(ῶν) (καὶ) ἐπιτροπῇ (καὶ) τοῦ προεστῶτο(ς) ταύτ(ης) τοῦτο ||[128] διαπράττεσθ(αι),
XI (καὶ) ὅσα ἂν οὗτοι ἐπινεύσωσι τοσαῦτα κόπτ(ειν) κ(αὶ) ἀναλαμβάνεσθ(αι). Πολλοὶ δὲ τ(ῶν)
(μον)αχ(ῶν) διενεκάλουν ||[129] ὡς ἦν μέν ποτε πολὺς ὁ τοῦ κοινοῦ τόπο(ς) (καὶ) διαρκ(ῶν) εἰς χρείαν
αὐτῶν, διὰ δὲ τὸ τοὺς κ(α)τὰ καιροὺς πρώτους διά τιν(ας) μερικ(ὰς) ||[130] φιλί(ας) ἢ καὶ ἄλλάτα μετά
τιν(ων) (μον)αχ(ῶν) κ(αὶ) καθηγουμέν(ων) ὀλιγοστ(ῶν) ἢ (καὶ) πλειόν(ων), δωρεῖσθ(αι) τοῦτον ἐν οἷς
ἂν κ(αὶ) βούλοιντο, ||[131] ὀλιγωθῆν(αι) μὲν τὸν ἐπίκοινον τόπον, στενοχωρεῖσθ(αι) δὲ ἐντεῦθεν τὰ μοναστή-
ρ(ια). (Καὶ) δὴ τῇ πάντ(ων) κρίσει καὶ ἀρεσκείᾳ τετύπ(ω)τ(αι) ||[132] μὴ ἐξεῖν(αι) μηδενὶ τοῦ λοιποῦ
τ(ῶν) μελλόντ(ων) ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀνιέναι ἀρχῇ ἐκ τ(ῶν) κοινῶν τοπί(ων) δωρεῖσθ(αι) τινὶ ἢ ἀπεμ-
XII ||[133]πολ(εῖν). Τὴν δὲ λαύραν τῶν Καρε(ῶν) φασ(ὶν) ἀντὶ λαύρ(ας) ἐμπόριον γενέσθ(αι), ὥστε
καὶ αὐτὰ τὰ ἀπηγορευμένα (μον)αχ(οῖς) ||[134] πιπράσκεσθ(αι) ἐν αὐτῇ. (Καὶ) ἐκρίναμεν καὶ ἐτυπώσαμεν
τῇ ἀρεσκείᾳ πάντ(ων) μέν(ειν) ταύτ(ην) κ(α)τὰ τὸν παλαι(ὸν) τύπον, ||[135] (καὶ) ἐν οἷς ἂν εὑρίσκωντ(αι)
τὰ ἀπηγορευμένα ταῦτα εἴδη — αἰδοῦμαι γ(ὰρ) κατ' ὄνομα λέγ(ειν) αὐτά — ἐκδιώκεσθ(αι) τούτους
XIII τέλεον ||[136] ἐκ τ(ῆς) τοιαύτ(ης) λαύρ(ας). Ἐπεὶ δὲ πολὺς ὁ θρύλο(ς) ἦν διὰ τὸ λέγ(ειν) σχεδὸν
ἅπαντ(ας) ὅτι, μετὰ πολλῶν ὑπουργῶν ||[137] οἱ τ(ῶν) μεγίστ(ων) λαυρ(ῶν) ἡγούμενοι ἐν τ(αῖς) συνάξεσι
παραγινόμενοι, πολλ(ῶν) κακ(ῶν) αἴτιοι τῷ ἀθροίσματι τ(ῶν) γερόντ(ων) (καὶ) ||[138] καθηγουμέν(ων)
κ(αὶ) τῇ τούτ(ων) συναγωγῇ γίνοντ(αι), ὡς ἐντεῦθεν ἔσωθεν μὲν φόβους, ἔξωθεν δὲ μάχ(ας) ἀποτίκτε-
σθ(αι), ἀλ-||[139]λὰ κ(αὶ) αὐτ(οῖς) τοῖς κρίνουσι (καὶ) δοκιμάζουσι τὰ εἰς διόρθωσ(ιν) τοῦ κοινοῦ κινούμενα
ἐμπόδιον οὐ μικρ(ὸν) τὸ τοιοῦτον ||[140] καθίστατ(αι), διὰ τὸ ἕκαστ(ον) τ(ῶν) ὑπουργ(ῶν) ὃ ἂν βούλητ(αι)
θρασέ(ως) λέγ(ειν) (καὶ) αὐθαδ(ῶς) (καὶ) πρὸ(ς) τοὺς κρίνοντ(ας) διαμάχεσθ(αι) · προσῆ-||[141]πτον δὲ
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῷ τ(ῆς) Λαύρ(ας) καθηγουμένῳ τὸ π(ᾶν). Ὁ δὲ τοιοῦτο(ς) εὐλαβέστατ(ος)
(μον)αχ(ὸς) Νεόφυτο(ς) κ(αὶ) καθηγούμενο(ς) ||[142] τ(ῆς) τοιαύτ(ης) τοῦ κῦρ Ἀθανα(σίου) Λαύρ(ας)
(καὶ) εἰς τἆλλα μὲν πάντα κ(α)τὰπειθ(ὴς) διὰ φιλάγαθον πρόθεσ(ιν) τῇ ἡμετέρᾳ ταπει-||[143]νώ(σει)
ὀφθείς, καὶ ἐν τούτῳ δὲ τῶν ἄλλ(ων) πάντ(ων) φαν(εὶς) κ(α)ταπειθέστερ(ος), ἀρέσκεσθ(αι) ἔλεγεν
εἰς τ(ὴν) τοῦ παλαιοῦ τυπι(κοῦ) διάτα-||[144]ξ(ιν), αὐτ(ὸν) μὲν μετὰ /δύ[ο] μόν(ων)/ ὑπουργῶν παραγί-
νεσθ(αι), μετὰ δὲ τρι(ῶν) τ(ὸν) (πρῶτον), τοὺς δὲ λοιποὺς ἄνευ ὑπουργ(ῶν) ἅπαντ(ας) · ||[145] οὕτω
γ(ὰρ) τὸ χρυσόβουλλ(ον) τυπικ(ὸν) διὰ τὸ ὀλιγοάν(θρωπ)ον εἶν(αι) τηνικ(αῦ)τ(α) τὸ Ὄρο(ς) παρε-

L. 118 ἰδιοχείρως BD : οἰκειοχείρως ACE || 119 τοσούτου BC : τοιούτου ADE || l. 130 ἄλλάτα : *lege* ἀλλάττα || καὶ[2] : om. AE || l. 137 παραγινόμενοι ACDE : παραγενόμενοι B.

κέλευετο. Οἱ δὲ τ(ῶν) λοιπ(ῶν) μοναστηρ(ίων) καθηγούμ(ε)ν(οι) ||[146] τοῦτο ἀκούσαντες ἐδυσχέραναν,
(καὶ) ἀδύνατον εἶν(αι) ἐνίσταντο ἄνευ ὑπουργῶν τῶν τῷ γήρα τούτ(ων) κ(αὶ) τῇ ἀσθενεία ||[147] ὑπηρετ(εῖν)
ὀφειλόντ(ων) ἐν τ(αῖς) συνάξεσι παραγίνεσθ(αι). Διὰ τοῦτο συναρεσθέντες ἅπαντες ᾐτήσαντο τυπωθῆν(αι)
τὸν μὲν ||[148] κ(α)τὰ καιροὺς (πρῶτον) μετὰ τρι(ῶν) ὑπουργ(ῶν) παραγίνεσθ(αι), τ(ὸν) δὲ τ(ῆς)
εὐαγεστάτ(ης) Λαύρ(ας) τοῦ κῦρ Ἀθανα(σίου) καθηγούμενον ||[149] μετὰ ἕξ, τ(ὸν) δὲ τοῦ Βατοπεδ(ίου)
ἡγούμενον μετὰ τεσσάρ(ων), ὡσαύτ(ως) κ(αὶ) τ(ὸν) ἡγούμ(εν)ον τ(ῆς) τ(ῶν) Ἰβήρ(ων) μο(νῆς), τοὺς
δὲ λοιποὺς ἅ-||[150]παντ(ας) μεθ' ἑνό(ς) · εἶν(αι) δὲ τοὺς τοιούτους ὑπουργοὺς ἐν τ(οῖς) τ(ῶν) μοναστη-
ρ(ίων) αὐτ(ῶν) κελλί(οις), (καὶ) μὴ τῇ συνάξει παραβάλλ(ειν) ||[151] ὅλ(ως), μηδὲ συναναμίγνύσθ(αι)
τ(οῖς) κρίνουσι γέρουσι (καὶ) εἰς ὄχλησ(ιν) τούτ(ων) κ(αὶ) περὶκοπ(ὴν) γίνεσθ(αι) · εἰ δὲ θέλει ἕνα
ἢ ||[152] δ[ύ]ο ὁ τ(ῆς) περιωνύμου Λαύρ(ας) τοῦ κῦρ Ἀθανα(σίου) καθηγούμενο(ς) παρίστασθ(αι) αὐτῷ,
ὡσαύτ(ως) (καὶ) ὁ (πρῶτος), (καὶ) ὁ τοῦ Βατοπεδ(ίου) δὲ ἡ-||[153]γούμενο(ς) (καὶ) ὁ τ(ῶν) Ἰβήρ(ων)
ἀνὰ ἕνα, παριστάσθωσαν μέν, μὴ μέντοι τὸ σύνολον λαλείτωσαν · ὁ δὲ μὴ βουλόμενο(ς) ||[154] σιωπᾶν,
XIV ἐκβαλέσθω (καὶ) ἄκων τοῦ τ(ῶν) π(ατέ)ρων συλλόγου. Ἐπὶ τούτοις οὖν πᾶσι (καὶ) τοῦτο τετύπωτ(αι)
ἀρεσκεία ||[155] πάντ(ων), ἵνα ἁι ἀξιόλογοι ὑποθέσ(εις) ἅπασαι εἰς τ(ὰς) καθολικ(ὰς) κρίνωντ(αι)
συνάξ(εις), αὐτοῦ τὲ τοῦ (πρώτου) προκαθεζομένου (καὶ) συγκα-||[156]θεζομέν(ων) τούτω τοῦ τε
εὐλαβεστάτου (μον)αχ(οῦ) κ(αὶ) καθηγουμέν(ου) τ(ῆς) Λαύρ(ας) τοῦ κυροῦ Ἀθανα(σίου) (καὶ) τῶν
λοιπῶν προκρίτων ἡγου-||[157]μένων, εἴ γε δηλονότι τῷ Ὄρει περίεισι (καὶ) τῇ συνάξει ἐνδημοῦσι, (καὶ)
πάντ(ων) τῶν ἄλλων εὐλαβεστάτ(ων) γερόντ(ων) ||[158] συμπαρόντ(ων) καὶ συγκρινόντ(ων) (καὶ) μετὰ
φόβου Θ(εο)ῦ (καὶ) ἀληθεί(ας) προσωποληψί(ας) τὲ πάσ(ης) ἐκτὸ(ς) (καὶ) δοσοληψίας (καὶ) ||[159] μερι-
κ(ῆς) φιλίας κ(αὶ) προσπαθείας (καὶ) ἄλλου πάθους παντό(ς), ἤγουν φθόνου, ἔριδο(ς), μνησικακί(ας),
πάντα δοκιμα-||[160]ζέσθω κ(αὶ) [ἐ]κβι[βα]ζέσθω τὰ κινούμενα. Εἰ δέ τινες μικρ(άς) τινας (καὶ) εὐτελεῖς
ὑποθέσ(εις) ἔχοντες τῷ πρώτῳ προσέλθωσιν, ||[161] ἵνα συμπαραλαμβάνη ὁ τοιοῦτο(ς) πεντεκαίδεκα
ἡγουμένους (καὶ) μετὰ τούτ(ων) ἀπέρχητ(αι) (καὶ) τ(ὴν) τῶν ἐσφαλμέν(ων) ποιῆται διόρ-||[162][θ]ω(σιν) ·
μὴ ἐξέστω δὲ τῷ πρώτῳ τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ συμπαραλαμβάν(ειν), ἀλλ' ἐν ταύτῃ μὲν τῇ ὑποθέ(σει) τούτους,
XV ἐν ἑτέρα δὲ ἑτέρους, ||[163] ἵνα μὴ ὑπόνοιαι (καὶ) σκάνδαλα ἐν τῷ κοινῷ ἀναφύωντ(αι). Ὃ δὲ ἔδει
τ(ῶν) ἄλλων τύπων προτεθῆναι, ὡς πάντ(ων) ἀναγκαιότ(ε)ρ(ον), ||[164] τοῦτο ἔσχατον οἱ τιμιώτ(α)τ(οι)
γέροντες ἅπαντες ἐπὶ τ(ῆς) συνάξε(ως) ἐξεφώνησαν, ὅτι περ τινὲς τῶν (μον)αχ(ῶν) (καὶ) ἡγουμέν(ων)
εἴτε ἁ-||[165]πλότητι εἴτε κουφότ(η)τ(ι) εἴτε κανόν(ων) ἀπειρία ἀγόμενοι παῖδ(ας) οὔπω τοῦ εἰκοστοῦ
χρόνου ἐπιβάντ(ας), οὐ μόνον διακό(ν)ους ἀλλὰ (καὶ) πρε(σβυ)τ(έ)ρ(ους) ||[166] χειροτονοῦσιν, ἄλλοι
δὲ καὶ ἡγουμέν[ους] τ[ῆ]ς αὐτ(ῆς) ἡλικί(ας) ὄντ(ας) διά τινα ἀγχιστείαν ἢ (καὶ) ἄκαιρον προσπάθειαν,
ὡς μὴ ||[167] θέμ(ις), κ(α)ταλιμπάνουσ(ιν) ἐν διαθήκαις. Ταύτην οὖν τ(ὴν) ἄθεσμον (καὶ) παράλογον
πράξ(ιν) — ἵνα μὴ λύμ(ην) λέγω (καὶ) φθορὰν (καὶ) ||[168] τ(ῶν) θεί(ων) (καὶ) ἱερῶν κανόν(ων) ἀνατρο-
π(ήν) — ἐκ ῥιζῶν ἀνασπῶντες, ὁρίζομεν (καὶ) τυποῦμεν εἴκοσι μὲν (καὶ) πέντε χρόν(ων) χειρο-||[169]τονεῖ-
σθ(αι) διάκονον κ(α)τὰ τοὺς θείους θεσμούς, τριάκον(τα) δὲ πρε(σβύ)τ(ε)ρ(ον), τοῦ αὐτοῦ δὲ χρόνου (καὶ)
ἡγούμενον ἐν διαθήκ(αις) καταλιμπάν(ειν). ||[170] Οὗτοι οὖν οἱ ἔνθεσμοι τύποι κ(αὶ) ψυχωφελ(εῖς)
οὐκ ἐξουσιαστικ(ῶς) οὔτε μὴν αὐθεντ(ικῶς) οὔτε ἀβουλεύτ(ως) ἢ ἀπερισκέπτ(ως), ἀλλὰ ||[171] θελήσει
(καὶ) ἀρεσκεία ἁπάντων τ(ῶν) τοῦ Ὄρους εὐλαβεστάτ(ων) (μον)αχ(ῶν) κ(αὶ) καθηγουμ(έν)(ων),
ὧν (καὶ) αἱ ὑπογραφαὶ τὰ ὀν[όματ]α [κατω]-||[172]τέρω δηλώσουσιν, ἐτυπώθησαν (καὶ) ἐπράχθησαν

L. 149 τὸν δὲ - μονῆς : τὸν δὲ ἡγούμενον τῆς τῶν Ἰβήρων μονῆς μετὰ τεσσάρων, ὡσαύτως καὶ τὸν ἡγούμενον τῆς τοῦ Βατοπεδίου μονῆς C || l. 153 καὶ ὁ τῶν Ἰβήρων avant καὶ ὁ τοῦ Βατοπεδίου (l. 152) transp. C || l. 158 καὶ[2] : om D || τὲ : om. C || l. 164 περ : om. C.

παρ' ἐμοῦ Κοσμᾶ εὐτελοῦς (μον)αχ(οῦ) τοῦ Τζιντζιλού(κη) κ(α)τὰ τ(ὴν) θεί(αν) (καὶ) βασιλ(ικὴν)
πρόστα(ξιν), ||[173] (καὶ) ὑπεγράφησαν π(αρὰ) τῶν ἀξιολογωτέρ(ων) γερόντ(ων) τοῦ ὄρους Ἄθω,
(καὶ) τοῖς (μον)αχ(οῖς) ἐπεδόθησαν ἀντιλήψει τοῦ κραταιοῦ (καὶ) ἁγ(ίου) ||[174] ἡμ(ῶν) βα(σιλέως) ·
οὕστιν(ας) τύπους κ(αὶ) θεσμούς, ὡς ἐξ ἀποστολ(ῆς) βασιλ(ικῆς) παρ' ἡμῶν ἐκτεθέντ(ας) τῶν εὐτε-
λ(ῶν), ἀπαραθραύστ[ους τηρεῖν] ||[175] [ὀ]φείλουσ(ιν) ἅπαντες οἱ ἐν τῷ ἁγ(ίῳ) τούτῳ ὄρει (μον)αχ(οί).
Ὁ δὲ παραβαίν(ων) τούτους (καὶ) τῇ τῶν θεί(ων) κανόν(ων) δίκῃ ὑποπεσεῖται, ||[176] (καὶ) τῆς ἀνακτορικῆς
ἀγανακτήσε(ως) πειραθήσετ(αι). Ὀφείλουσι δὲ τὸ παρὸν τυπικ(ὸν) (καὶ) τῷ κραταιῷ (καὶ) ἁγ(ίῳ)
ἡμ(ῶν) ἐμφανί-||[177][σ]αι βα(σιλεῖ), ἵνα διὰ τ(ῆς) αὐτοῦ φιλοχρίστου (καὶ) εὐσεβοῦς βα(σιλείας) ἡ
κυριότ(ης) τούτῳ (καὶ) βεβαιότ(ης) ἐπιβραβευθῇ, καθὰ δὴ καὶ ||[178] [ἐν] τῷ ἐκτεθέντι παρὰ Εὐθυμίου
τοῦ εὐλαβεστάτου (μον)αχ(οῦ) κ(αὶ) καθηγουμένου τ(ῆς) τῶν Στουδίου εὐαγεστάτ(ης) μο(νῆς), τοῦ
ἐξ ἐπι-||[179]ταγ(ῆς) βασιλ(ικῆς) εἰς κ[ατά]στασ(ιν) τοῦ Ὄρους πρώ(ην) ἀποσταλέντο(ς), τυπικῷ γέγονε
π(αρὰ) τοῦ ἐξαποστείλαντο(ς) τοῦτον μακαρίτου ||[180] βα(σιλέως) κῦρ Ἰ[ω](άννου) · [οὕ]σ[τι]ν(ας)
τύπους (καὶ) αὐτοὶ βεβαιοῦμεν (καὶ) ἐπικυροῦμεν (καὶ) ἀπαρασαλεύτους εἰς αἰῶνα συντηρεῖσθ(αι)
||[181] βουλόμ(ε)θ(α). Ταῦτ[α] ἐξετέθη (καὶ) ἐγρά(φη) (καὶ) ὑπεγρά(φη) παρά τε Θ(εο)φυλ[ά]κτ(ου)
(μον)αχ(οῦ) (καὶ) (πρώτου) τοῦ Ὄρους, [(καὶ) Νεο]φύτ(ου) (μον)αχ(οῦ) (καὶ) καθηγου[μένου]
||[182]τ(ῆς) περὶ[βο]ήτου μο(νῆς) τοῦ κῦρ Ἀθανασίου, (καὶ) Ἀθανα(σίου) (μον)αχ(οῦ) (καὶ) καθηγουμ(έν)ου
τ(ῆς) μο(νῆς) τοῦ Βατοπεδ(ίου), (καὶ) [Γεωργίου μοναχοῦ καὶ καθηγουμένου τῆς] ||[183] μο(νῆς) τῶν
Ἰβήρ(ων), Ἰω(άννου) (μον)αχ(οῦ) (καὶ) καθηγουμένου τ(ῆς) μο(νῆς) τοῦ Ζυγοῦ, (καὶ) τῶν λοιπ(ῶν)
ἐκκρίτ(ων) (μον)αχ(ῶν) [καὶ καθηγουμέν](ων) τοῦ [ὄρους Ἄθω, μηνὶ] ||[184] Σεπτε(β)ρ(ίῳ) (ἰνδικτιῶνος)
ιδ' ἔτους ,ϛφνδ' + Ἔστι δὲ τὸ τοιοῦτον κεκανικλωμένον (καὶ) [βεβουλλωμένον τ]ῷ βα(σιλικῷ)
||[185] βουλλωτ(η)ρ(ίῳ) (καὶ) ὑπογεγραμμ(έν)(ον) παρὰ τῶν τότε ὄντ(ων) καθηγουμ(έν)(ων), ὧν τὰ
ὀνόμ(α)τ(α) εἰσὶ ταῦτα ·

||[186] Θεοφύλακτο(ς) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) πρῶτο(ς).
Νεόφυτ(ος) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) καθηγούμ(ε)ν(ος) τ(ῆς) μεγ(ά)λ(ης) Λαύρ(ας).
Ἀθανά(σιος) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) τ(ῆς) μο(νῆς) τοῦ Βατοπεδίου.
||[187] Γεώργιο(ς) (μον)αχ(ὸς) ὁ Ἴβηρ.
Ἰω(άννης) (μον)αχ(ὸς) πρε(σβύ)τ(ε)ρ(ος) κ(αὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) μο(νῆς) τοῦ Ζυγοῦ.
Ἱλαρί(ων) (μον)αχ(ὸς) μο(νῆς) τοῦ ἁγ(ίου) Νικηφορου.
||[188] Ἰω(άννης) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) μο(νῆς) τοῦ Κάσπακο(ς).
Ἠλί(ας) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) μο(νῆς) τοῦ Ξηροποτάμ(ου).
+ Πέτρο(ς) ὁ εὐτε(λὴς) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(ενος) μο(νῆς) τοῦ κῦρ Ἀ[θανασίου].
||[189] Θεόδουλ(ος) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) μο(νῆς) τοῦ Δοχειαρίου.
Λουκ(ᾶς) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) μο(νῆς) τ(ῆς) ὑπεραγ(ίας) Θ(εοτό)κου.
+ Ἀθανά(σιος) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) τῆς μο(νῆς) τοῦ κῦρ Σισώη.
||[190] Συμε(ὼν) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) τ(ῆς) Γαλιάγρας.

L. 172 Τζιντζιλούκη : Τζιντζιλουκίου C || l. 178 τῶν BCD : τοῦ AE || l. 182 καὶ Ἀθανασίου - Βατοπεδίου après καὶ Γεωργίου - Ἰβήρων transp. C || l. 183 τοῦ ὄρους τοῦ Ἄθω E || l. 184 ιδ' : δ' C || l. 184 Ἔστι - l. 185 ταῦτα : om. ACDE || l. 186-196 : om. ADE || l. 186 καὶ : om. C || entre Λαύρας et Ἀθανάσιος C aj. : Γεώργιος μοναχὸς καὶ καθηγούμενος τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων || Ἀθανάσιος - Βατοπεδίου : Ἀθανάσιος μοναχὸς τοῦ Βατοπεδίου C || l. 187 μοναχὸς[2] : μοναχὸς καὶ C || ἡγούμενος : καθηγούμενος C || l. 188 μονῆς[1] : om. C || μονῆς[2] : om. C || ὁ : om. C || καὶ ἡγούμενος[3] : om. C || τῶν Μηλεῶν après Ἀθανασίου aj. C || l. 189 μονῆς τοῦ Δοχειαρίου : τοῦ Δοχειάρη C || Λουκᾶς : Λουκιανὸς et transp. après Ἰερεμίας (l. 190) C || μονῆς[2] : om. C || Ἀθανάσιος - Σισώη : om. C.

Ἰερεμίας (μον)αχ(ὸς) καὶ πρε(σβύ)τ(ε)ρ(ος).
Μάρκο(ς) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμενος.
||191 Κύριλλ(ος) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) μο(νῆς) τοῦ Ἐσφιγμένου.
Ἀντώ(νιος) (μον)α[χ](ὸς) (καὶ) ἡγ[ούμενος] μο(νῆς) τοῦ ἁγ(ίου) Εὐστρατίου.
Νικηφό(ρος) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) μο(νῆς) τοῦ Βερροιώτου.
||192 [Λε]όντ(ιος) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) μο(νῆς) τοῦ Φαλακροῦ.
Βαρθολομ(αῖος) (μον)αχ(ὸς) [(καὶ) ἡ]γούμ(εν)ο(ς) μο(νῆς) τοῦ Σ(ωτῆ)ρ(ο)ς.
Ἰάκωβο(ς) (μον)αχ(ὸς) μο(νῆς) τ(ῆς) ὑπ[ε]ρ[αγίας] Θ(εοτό)κ[ου].
||193 Ιω(άννης) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) μο(νῆς) τοῦ Φακηνοῦ.
Θεόδωρ(ος) [(μον)α]χ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) μο(νῆς) τοῦ Καλέτζη.
Νικηφό(ρος) (μον)αχ(ὸς) μο(νῆς) τοῦ Ξηροκάστρου.
||194 Μιχ(αὴλ) (μον)αχ(ὸς) μο(νῆς) τοῦ Ἀρχιστρατήγου.
Κοσμ(ᾶς) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) μο(νῆς) τοῦ Φιλαδέλφου.
Γεράσιμο(ς) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) μο(νῆς) τοῦ Λουτρακίου.
||195 Γερμαν(ὸς) (μον)αχ(ὸς) [(καὶ) ἡγού]μ(εν)ο(ς) μο(νῆς) τ(ῶν) ἁγ(ίων) [Ἀναρ]γ(ύ)ρ(ων).
[Δω]ρόθ(εος) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) μο(νῆς) του ἁγ(ίου) Νικ[ο]λ(άου).
Νικηφό(ρος) (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) μο(νῆς) τοῦ ἁγ(ίου) Ἐφρ[αἰμ].
||196 [Ἰωνᾶς] (μον)αχ(ὸς) (καὶ) πρε(σβύ)τ(ε)ρ(ος) τοῦ ἁγ(ίου) [Ὀνουφρίου].
[Μιχαὴλ] (μον)αχ(ὸς) (καὶ) ἡγούμ(εν)ο(ς) τοῦ ἁγ(ίου) Πέτρου + +

||197 + Τ[ὰ πα]ρόντα ἴσα παρεκβληθέντ(α) (καὶ) ἀντ[ι]βληθ(έν)τ(α) π(αρὰ) ||198 [Ἰ]ωαννι(κίου) τοῦ εὐλαβοῦς (μον)αχ(οῦ) (καὶ) (πρώτου) τ(οῦ) Ἁγ(ίου) Ὄρους ἐν [τ(οῖς) πρ]ω[το]τύ-||199π(οις) τυπικ(οῖς) τοῦ αὐτοῦ Ἁγ(ίου) [Ὄρους] (καὶ) ἰσάζοντα εὑρεθέντα τῷ κρα[ταιῷ] ||200 [ἡμῶν] ἐναπεστά(λη) βα(σιλεῖ) διὰ Νίφωνο(ς) τοῦ εὐλαβοῦς (μον)αχ(οῦ) τ(ῆς) μεγ(ά)λ(ης) [Λ]αύρ(ας) (καὶ) ἡσ[υχαστοῦ], ||201 [μηνὶ Σεπτε]μβρ(ίω) ἰνδ(ικτιῶνος) πέμπτ(ης) ἔτους ,ςχε' +

L. 191 μονῆς[1] : om. C || Ἐσφιγμένου : Ἐσφαγμένου C || καὶ ἡγούμενος[2] : om. C || μονῆς[3] : om. C || l. 192 μονῆς[1] : om. C || Βαρθολομαῖος : Βαρθολωμέων C || καὶ ἡγούμενος[2] : om. C || l. 193 μονῆς[2] : om. C || Καλέτζη : Κολετζὶ C || après Ξηροκάστρου C aj. : τὸν τίμιον σταυρὸν ποιήσας τὸ δὲ ὕφος γραφὲν διὰ χειρὸς Μιχαὴλ μοναχοῦ || l. 194 μονῆς[1] : om. C || μονῆς[2] : om. C || μονῆς[3] : om. C || après Λουτρακίου C aj. : τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν ποιήσας τὸ δὲ ὕφος γραφὲν διὰ χειρὸς Θεοδ(ώρου) μοναχοῦ || l. 195 καὶ ἡγούμενος μονῆς[1] : om. C || [Δω]ρόθεος *vel* [Ἱε]ρόθεος : C est abîmé au même endroit || μονῆς[2] : om. C || καὶ ἡγούμενος μονῆς[3] : om. C || l. 196 Ἰωνᾶς : Ἰωννασ C || καὶ[1] : om. C || Ὀνουφρίου : lect. C || Μιχαὴλ : lect. C || l. 197-201 seulement dans B.

---

9. CHRYSOBULLE DE CONSTANTIN IX MONOMAQUE

Χρυσόβουλλος λόγος (l. 46, 50)

Juin, indiction 14
a.m. 6554 (**1046**)

L'empereur confirme le typikon de l'Athos établi sur son ordre par le moine Kosmas Tzintziloukès, en accord avec les notables athonites.

Le texte. — L'original a disparu. Aucune copie ne se trouve dans le coffre scellé du Prôtaton, avec les autres documents byzantins. Par une note conservée sur deux des copies existantes, nous apprenons qu'en 1787 on a trouvé deux morceaux de l'original contenant la fin du texte (cf. Copie B). Il ne semble pas que ces morceaux aient été placés dans le coffre scellé après leur découverte. Nous ne pouvons pas affirmer qu'ils ne se trouvent pas dans quelque autre coffre du Prôtaton. Dans d'autres notes de nos copies, nous glanons quelques indications sur l'aspect extérieur de l'original : il se composait de plusieurs morceaux de papier épais, dont chacun mesurait deux empans en largeur et le double en longueur; il était écrit dans l'écriture d'apparat de la chancellerie du XIe siècle (cf. *Actes Lavra*[2], Album, pl. XXVII), comme on peut le déduire de ces descriptions : ἔχει χαρακτῆρας μεγάλους καὶ σχεδὸν δυσνοήτους τὴν σήμερον (copie B) ; τὰ γράμματα σχεδὸν ἀμίμητα (copies C et E); ἔχει γράψιμον σχεδὸν ἀμίμητον διὰ χαρακτήρων μεγάλων προσφυῶς συνεστραμμένων καὶ καταλλήλων τῷ μεγέθει (copie D). La lecture, continuent les notes, est facilitée par la transcription dans l'interligne des mots en caractères courants. S'agirait-il d'un cas analogue à celui d'un acte de 1057, où le scribe a tracé d'abord dans l'interligne et en noir les mots de recognition (cf. *Actes Lavra*[2], n° 32, l. 59, 60, 61, pl. XXIX), ou d'une transcription de tous les mots difficiles faite par un moine, à une époque plus récente ? La copie D mentionne de plus une formule de garantie sur les *kollèmata* au *verso* : Ἔνθα τὰ χαρτία εἰσὶ συνδεδεμένα ὄπισθεν ἔχουσι γράμματα ἑλικοειδῶς περιπλεγμένα πρὸς ἀσφάλειαν.

Nous connaissons de ce document :

A) Copie au Prôtaton dans le « Codex 5 », p. 20-22. Millet l'a vue, mais il ne l'a ni photographiée ni décrite. Il traduit seulement la note concernant la trouvaille de deux morceaux de l'original (cf. plus haut et plus bas).

B) Copie moderne (début du XIXe s.) dans les archives de Vatopédi, faite sur une autre copie (cf. plus bas) : cahier mutilé à la fin (huit pages conservées), notre acte est aux p. 1-4. Sous le titre : Χρυσόβουλλον τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου, on trouve un texte dont le début manque ; les premières lignes conservées, manifestement endommagées sur l'original (cf. apparat, l. 1-3), ont été à certains endroits mal lues par le premier copiste (cf. texte et app.); à la l. 49 le copiste s'arrête après βασιλικοῦ avec la remarque : λείπει ὅλον τὸ τέλος καὶ ἡ βοῦλλα ὁμοῦ. Puis, il continue : Ἀντεγράφη ἐκ τοῦ ἰδίου πρωτοτύπου ἀπαραλλάκτως · ἐν ἔτει ,αψπζ' Μαΐου α',